

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ अंतर्गत राज्याचे
स्वतंत्र आपत्ती व्यवस्थापन नियम तयार करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग (मदत व पुनर्वसन)
शासन निर्णय क्रमांक :- डीएमयू-२०१६/प्र.क्र.१५७/आव्यप्र-१
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २७ जानेवारी, २०१७

वाचा :- आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५

प्रस्तावना :-

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ (अधिनियम क्र.५३/२००५) लागू झाल्यामुळे, आपत्ती व्यवस्थापनाच्या कामकाजात आमुलाग्र सुधारणा होणे अपेक्षित आहे. सदर कायद्याची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी कार्यक्षम व परिणामकारकरित्या होणे अत्यंत गरजेचे आहे. आपत्ती व्यवस्थापन हा विषय फक्त शासनापुरता मर्यादित नसून, त्यामध्ये अशासकीय व्यक्ती व संस्था / संघटनांचा व लोकांचा देखील सहभाग आहे. कायद्याचे परिपूर्ण आकलन व्हावे व प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी याकरीता ठोस पावले उचलणे गरजेचे आहे.

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ च्या कलम ७८ (१) नुसार राज्य शासनास नियम करण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत. संसदेच्या गृह विभागाच्या स्थायी समितीने त्यांच्या १८८ व्या अहवालात व आपत्ती व्यवस्थापन १७८ व्या अहवालात महाराष्ट्र शासनाने आपत्ती व्यवस्थापन कायद्यांतर्गत नियम तयार करावेत अशी सूचना केलेली आहे.

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ च्या विविध तरतूदीनुसार अंमलबजावणीमध्ये सुसूत्रता आणण्यासाठी नियम राज्य शासनाद्वारे लागू करणे आवश्यक आहे. त्याकरीता एक तज्ञ समिती स्थापन करून या समितीमार्फत प्रारूप नियम तयार करून शासनास सादर करणे प्रस्तावित आहे. त्यासाठी तज्ञ समितीची स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यस्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ अंतर्गत राज्याचे नियम तयार करण्यासाठी खालीप्रमाणे तज्ञ समितीची स्थापना करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

१	अखिल भारतीय सेवा / राज्य सेवेमधील वरीष्ठ सेवानिवृत्त अधिकारी	अध्यक्ष
२	संचालक (आव्यप्र)	सदस्य
३	श्री.किरण पानबुडे, निवासी उपजिल्हाधिकारी, रायगड	सदस्य
४	आपत्ती व्यवस्थापन तज्ञ	सदस्य
५	आपत्ती व्यवस्थापन तज्ञ	सदस्य
६	विधी महाविद्यालयाचे प्राध्यापक	सदस्य
७	संचालक, आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र, यशदा, पुणे	सदस्य सचिव

समितीच्या कामकाजात या विषयावरील सल्यासाठी नामांकित तज्ञांची आवश्यकता भासल्यास आवश्यकतेनुसार व वेळोवेळी निमंत्रित करण्याचे अधिकार समितीस असतील.

निमंत्रित सदस्यांना मानधन, निवास, भोजन, प्रवास यावरील खर्च हा समितीच्या नियमित सदस्याप्रमाणेच देय असेल.

तज्ञ समितीची बैठक महिन्यातून किमान १ वेळा घेण्यात यावी. त्याचा अहवाल आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग, मदत व पुनर्वसन विभागास पाठविण्यात यावा.

समितीच्या कामकाजास आवश्यक सहाय्य आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र यशदा, पुणे यांच्याकडून करण्यात येईल.

समितीने सदर प्रारूप नियम ९ महिन्याच्या कालावधीत पूर्ण करावेत.

समितीचे कामकाज हे प्रामुख्याने बैठका व कार्यशाळा यांच्या माध्यमातून यशदा, पुणे येथे करण्यात येईल.

समितीच्या कामकाजाचे टप्पे खालीलप्रमाणे असतील :-

टप्पा- १ :- कालावधी - २ महिने

- (१) समितीची स्थापना.
- (२) समितीच्या कामकाजाची रूपरेषा निश्चित करणे.
- (३) समितीच्या कामकाजाचा आराखडा तयार करणे.
- (४) कामाचे वाटप करून प्राथमिक मसुद्यासाठी सामुग्री गोळा करणे.

टप्पा- २ :- कालावधी - ५ महिने

- (१) प्रथम टप्प्यातील कामाचा आढावा.
- (२) नियमांचा प्राथमिक मसुदा तयार करून आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग, मदत व पुनर्वसन विभागास सादर करणे.
- (३) राज्य कार्यकारी समितीच्या बैठकीत प्राथमिक मसुद्याचा आढावा.
- (४) प्राथमिक मसुद्यावरील अभिप्राय / सूचनांचे संकलन करणे.

टप्पा- ३ :- कालावधी - २ महिने

- (१) सुधारित नियमांचा मसुदा तयार करणे.
- (२) राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणास नियमांच्या मसुद्याचे सादरीकरण.
- (३) नियमांचा मसुदा अंतिम करणे.
- (४) समितीच्या कामकाजाचा अहवाल तयार करून पाठविणे.

समितीच्या कामकाजासाठी पुढीलप्रमाणे खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	खर्चाचा तपशील	दर	रक्कम (रु)
अ	बैठका कार्यशाळांवरील खर्च	रु.३८००/- प्रती दिन प्रती व्यक्ती	३,९३,३००
ब	मानधन अध्यक्ष	प्रती बैठक रु.५०००/-	७५,०००
क	सदस्य	प्रती बैठक रु.४०००/- ०५ व्यक्ती	३,००,०००
ड	प्रवास खर्च		१,५०,०००
इ	स्टेशनरी / प्रशासकीय		१,७३,४००
	इतर		५०,०००
	एकूण रक्कम		११,४९,७००

वरील निधी आपत्ती व्यवस्थापन प्रभागाकडून यशदा, पुणे यांना वितरीत करण्यात येईल.

याकामी होणारा खर्च केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या आणि राज्य आपत्ती सौम्यीकरण निधीच्या बँक खात्यात जमा असलेल्या निधीतून करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून संकेतांक क्रमांक २०१७०१२७१५२१३९१२१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीरंग घोलप)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- (१) महासंचालक, यशवंतराव चव्हाण विकास प्रशासन प्रबोधिनी, पुणे.
- (२) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- (३) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- (४) सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- (५) निवड नस्ती, आव्यप्र-१